

példátlanak minősül egy helyütt, másutt ezt is önironikusan bírálja felül az elbeszélői szó. Szegény megzápult agyán, betűtévesztő kezén, írói erejének végzetes fogyatkozásán kesereg – a vallomás közvetlenségének és őszinteségének benyomását keltve – az egyes szám első személyű, a szerzővel azonos elbeszélő, és közben sziporkázóan leleményes, gondolatgazdag szöveggel áll elő. „Nem tudjuk, mért építették fel a tornyot, nem tudom, mért írtam le a történetet – úgy értem: mi célból, milyen reménnyel” – ez a záró palinódia, ez a végső visszavétel. Adekvát az egész létezés értelmének Camus által megfogalmazott kétségbevonásával-megerősítésével. A „Boldognak kell elképzelnünk Sziszüphoszt!” mintájára boldog, elégedett lehetett A másik torony zárt modelljének, teljes világának megalkotója is. Régi, kedves tételére, a „tétlen hatalom” teóriájára alapozva az építés mítoszi témáját úgy dúsította föl – az epikai hitel megteremtése érdekében is – a tapasztalati világából, úgy valószínűsítette a valószínűtlent, hogy példázata a mindenkori hatalommal szemben tanúsított ellenállás példázata lett. Tehát a nemzetiségi, kisebbségi létben élőké is. A közelmúlt szocializmusának-diktatúráinak gigantomán természetetalakító, embernevelő tervei és – a romániai magyar sajtó tegnapi divatos szavával – „megvalósulásai” okoztak fejtörést az ő számára is. Töprengései – „miképpen bírhatók rá az emberek valamely igazán nagyszabású, történelemformáló vállalkozásra anélkül, hogy kifizetődne nekik, sőt anélkül, hogy céljáról fogalmuk volna” – Szilágyi regényhősének vívódásaival vágnak egybe. És nemcsak az övével.

